

MAX WEBER

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Εισαγωγή και μετάφρασις

Ι. ΣΥΚΟΥΤΡΗ

ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η "ΜΕΛΙΣΣΑ", ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 48

1933

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

MAX WEBER

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ι. ΣΥΚΟΥΤΡΗ

ΥΦΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

1933

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Ἀφιερώνεται και ἀπευθύνεται εἰς ὅλους τοὺς νέους, δι' ὅσους ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι μόνον ἐπάγγελμα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ μελέτη, τῆς ὁποίας μετάφρασιν δημοσιεύω κατωτέρω, ἀποτελεῖ, κυρίως εἰπεῖν, διάλεξιν, ποῦ ἐξεφώνησε κατὰ παράκλησιν τῶν φοιτητῶν τοῦ Μονάχου ὁ Max Weber τὸ 1919 καὶ ἐξέδωκεν ἀμέσως τὸ 1920 εἰς φυλλάδιον. Ἐνόμισα, ὅτι ἤξιζε νὰ τὴν μεταφράσω, ὄχι μόνον διότι εἶχε καὶ ἔχει ἀκόμη τερασίαν ἀπήχησιν εἰς τὰς πνευματικὰς ἐν Γερμανίᾳ ζυμώσεις, ἀλλὰ καὶ διότι ἀποτελεῖ ἀξιόλογον συμβολὴν διὰ τὰ προβλήματα τῆς πανεπιστημιακῆς μορφώσεως, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς ἡμεῖς ἀντικρούομεν πάντοτε ἀφιλοσόφητα ὡς ζητήματα ὀργανισμοῦ, ἐδρῶν καὶ προσόντων, ποτὲ ὡς ζητήματα καθολικωτέρων θεωρητικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν.

Τὸ πρόβλημα, ποῦ ἐξετάζει εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὁ Weber, δὲν μου ἦτο τελείως ἀγνωστον, ὅταν διὰ πρώτην φορὰν ἐγνώρισα τὴν μελέτην του. Τὸ 1925, νέος πολὺ ἀκόμη, ἀγνοῶν καὶ τὴν ὑπαρξιν καὶ τοῦ Max Weber, εἶχα ἐξετάσει ὑπὸ τὸ ἴδιον πνεῦμα καὶ μὲ τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν σκέψεων —ἀλλ' ὄχι φυσικὰ καὶ μὲ τὴν ἰδίαν εὐρύτητα καὶ διαύγειαν— τὸ ἴδιον πρόβλημα εἰς ὁμιλίαν, ποῦ ἔκαμα εἰς ἓνα στενὸν κύκλον ἀνθρώπων μὲ τὸν τίτλον Ἐπιστήμη καὶ Ζωὴ εἰς τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα. Ἀφετηρία μου ἦτο ἡ ἀνεργμάτιστος καὶ ἀμαθὴς κατὰ βάθος ὠραιολογία καὶ ὁ ἐπιπόλαιος δημοσιογραφισμὸς, εἰς τὰ ὁποῖα ἔβλεπα μεταξὺ πολλῶν ὀμηλικῶν μου νὰ ἐκφυλίζεται ἡ ἐπιστήμη μου, καὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε δριμύτατα ν' ἀγωνισθῶ. Φοβοῦμαι, ὅτι καὶ σήμερον ὁ ἀγὼν αὐτὸς δὲν εἶναι περιττός· ἴσως νὰ εἶναι μάλιστα καὶ περισσότερον ἀναγκαῖος.

Μὲ τὴν δημοσίευσιν τῆς παρούσης μεταφράσεως ἡ διάλεξις ἐκείνη καὶ ταδικάζεται ὀριστικῶς νὰ μείνῃ ἀνέκδοτος. Δὲν διστάζω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι κατ' ἀρχὰς πολὺ με εἶχεν ἀπασχολήσει ἡ σκέψις νὰ ἐκδώσω ἐκείνην τὴν ὁμιλίαν, διασκευασμένην εἰς πραγματείαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπόψεων τοῦ M. Weber καὶ τῶν ἀντιπάλων του ἢ τῆς προσωπικῆς μου πείρας τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ποῦ ἐπέρασαν ἔκτοτε. Θὰ παρουσίαζε μάλιστα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅτι ἀφορμᾶται καὶ ἀναφέρεται συνεχῶς εἰς ἐκδηλώσεις τῆς ἰδικῆς μας συγχρόνου πνευμα-

τικῆς ζωῆς. Ἐσκέφθην ὁμως, ὅτι χρησιμώτερον θὰ ἦτο, καὶ πρὸ παντὸς εὐθύτερον καὶ ἀφιλαυτότερον, ν' ἀφήσω τὸν ἴδιον τὸν M. Weber μὲ τὸ κῦρος καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου του νὰ ὁμιλήσῃ καὶ εἰς τὸν "Ἕλληνα" ἀναγνώστην.

Εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν, τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύνατο νὰ διαβάσῃ ὁ ἀναγνώστης καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἔργου, ζητῶ πρῶτον νὰ παρουσιάσω τὸν Max Weber, πρῶτος ἐγώ, καθὼς φαίνεται, εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀγνωστος, ἐνῶ ἄλλοι πολὺ ὀλιγώτερον σημαντικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς γερμανικῆς διανοήσεως εἶν' εὐρύτατα γνωστοὶ—ἴσως διότι προσαρμόζονται περισσύτερον τὰ διδάγματά των εἰς τὸν δημοσιογραφισμὸν τῶν ἐτοιμῶν λύσεων καὶ τῶν κτυπητῶν λέξεων, ποῦ ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς. Προσπαθῶ κατόπιν νὰ δώσω εἰς γενικὰς γραμμὰς εἰκόνα τῆς καταστάσεως τῶν πνευμάτων μετὰ τὸν πόλεμον καὶ τῶν φιλοσοφικῶν κινήσεων τῆς ἐποχῆς, τὰ ὁποῖα προϋποθέτει ἡ διάλεξις τοῦ M. Weber. Τέλος ἐκθέτω δι' ὀλίγων ὁρισμένως προσωπικῶν μου παρατηρήσεις περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ἀπόψεων τοῦ Weber, ἀπὸ τὰς ὁποίας φαίνεται, εἰς ποῖα σημεῖα δὲν ἠμπορῶ νὰ συμφωνήσω πρὸς ὅσα ἐκεῖνος ὑποστηρίζει. Ἡ Εἰσαγωγὴ ὑπῆρξε μακρά, διότι ἐγγίζει—καὶ ὄφειλε νὰ ἐγγίση—προβλήματα, ποῦ δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐξετασθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ ἀναγνώστης ἂς ἔχη ὑπ' ὄψει του καὶ τοῦτο καὶ ὅτι ὁ γράψας τὴν Εἰσαγωγὴν, φιλόλογος ὁ ἴδιος, ἔχει πλήρη τὴν συναίσθησιν τῶν ἀτελειῶν του εἰς τὰ προβλήματα τὰ κοινωνικὰ καὶ φιλοσοφικά, ποῦ ἐξετάζοντ' ἐκεῖ μέσα.

Ὡς συμπλήρωμα ἀμοιβαῖον τοῦ παρόντος βιβλίου, καὶ ἰδιαίτερος τῆς Εἰσαγωγῆς, θεωρῶ τὸ βιβλίον μου *Φιλολογία καὶ Ζωή*, ὅπου ἐξετάζεται ἐν σχέσει πρὸς μίαν εἰδικήν, συγκεκριμένην ἐπιστήμην, τὴν φιλολογοίαν, τὸ πρόβλημα ποῦ τίθεται εἰς τὸ παρὸν εἰς ὅλην τὴν γενικότητά του. Κάτι ἀνάλογον θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἐπιστημονικοὺς κλάδους. Παραπέμπων εἰς ἐκεῖνο τὸν ἀναγνώστην, τολμῶ νὰ πιστεύω, ὅτι, καὶ φιλόλογος ἂν δὲν εἶναι, θὰ του εἶναι διδακτικώτερον εἰς ἓνα συγκεκριμένον παράδειγμα νὰ ἴδῃ ὅτι ἐδῶ εἰς γενικότητος λέγεται, καὶ θὰ του παρουσιάσῃ—ἂν ἐνδιαφέρεται—εἰς ἀρτιωτέραν ἀλληλουχίαν καὶ ὁλοκλήρωσιν τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις τοῦ μεταφράσαντος.

I. Σ.

Ἰούλιος 1932